

Beden Eğitimi ve Sporda Sınıf Yönetim Modelleri ve Dijital Dünyaya Geçiş

Necip Fazıl Kishalı¹

Mustafa Berat Gökçenoğlu²

Özet

İnsan yaşamı boyunca devam etmekte olan beden eğitimi aynı zamanda eğitim programımızın da temel unsurları arasında yer almaktadır. Özellikle örgün eğitim kurumlarında yürütülen derslerin ve bu dersler arasında özellikle de beden eğitimi ve spor derslerinin başarıya ulaşabilmesi için sınıf yönetimi kavramının çok iyi şekilde anlaşılması ve aktif bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Sınıf yönetimi becerileri, geleneksel sınıf ortamı dışında özellikle Covid-19 pandemisi sonrası hayatımızda daha fazla yer alan dijital ortamlarla birlikte eğitim içerisinde de sanal sınıflar ve sanal toplantı odaları kullanımıyla farklı bakış açıları kazanmasından ötürü farklı niteliklere sahip olmamız gereklidir. Dijitalleşen eğitim dünyasıyla birlikte beden eğitimi ve spor dersi de sanal sınıflar üzerinden özellikle derslerin teorik bölümleri, derslerde kullanılacak sunumlar ve öğrencilere verilmesi gereken ders notlarının paylaşımı esnasında aktif olarak kullanılmış ve ulaşımın daha kolay sağlanmasına sebep olmuştur. Bu makalenin amacı ise, beden eğitimi ve sporda sınıf yönetimi kavramının etkisini açıklamak ve dijital dünyaya geçişle birlikte beden eğitimi ve spor alanında aktif kullanımının etkilerini araştırmaktır.

- 1 Prof. Dr. - Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, <https://orcid.org/0000-0002-4880-2323> necip.kishali@atauni.edu.tr
- 2 Yüksek Lisans Öğrencisi - Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, mustafaberat.gokcenoglu20@ogr.atauni.edu.tr - <https://orcid.org/0009-0005-0892-9898>

Giriş

1. Sınıf yönetimi

Sınıf yönetimi, belirlenen eğitim hedeflerinin gerçekleştirilmesi amacıyla planlama, örgütleme, uygulama ve değerlendirme işlevlerine ilişkin ilke, kavram, kuram, model ve tekniklerin sistematik ve bilinçli biçimde uygulanmasına dayanan bir süreçtir (Çubukçu & Girmen, 2008, s. 4). Bu çerçevede sınıf yönetimi, eğitim-öğretim sürecinin en kritik bileşenlerinden biri olarak öne çıkmakta; derslerin etkililiği ile öğrencilerin öğrenme süreçlerinin sağlıklı biçimde ilerlemesi ve akademik başarıya ulaşmaları açısından temel bir rol üstlenmektedir.

1.1 Sınıf Yönetimi Kavramı

Sınıf yönetimi sınıf kurallarının belirlenmesi, uygun bir sınıf düzeninin sağlanması, öğretimin ve zamanın etkili bir şekilde yönetilmesi ve öğrenci davranışlarının denetlenerek olumlu bir öğrenme ikliminin geliştirilmesi sürecidir (Çelik 2003, s.2). Sınıf yönetimi, müfredatın etkili bir şekilde uygulanmasını, nitelikli öğretim uygulamalarının geliştirilmesini ve bunların hayata geçirilmesini desteklediği için sınıflarda hayati bir öneme sahiptir. Öğretmenlerin, etkili bir öğrenme ortamı oluşturmak amacıyla gerçekleştirdiği eylem ve yönlendirmeleri kapsayan sınıf yönetimi, öğrencilerin belirlenen öğrenme hedeflerine ulaşmalarında olumlu katkı sağlar.

Çelik 2008'e göre, sınıf yönetimi uygun bir sınıf ortamı oluşturulabilmesi adına sınıf kurallarının belirlenmesi, olumlu çocuk davranışlarının gelişiminin desteklenmesi ve zamanın iyi bir şekilde yönetilmesidir (Gangal, 2020, s. 11).

1.2 Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde Sınıf Yönetiminin Önemi

Eğitim-öğretim sürecinde önceden belirlenen hedeflere ve istendik öğrenci davranışlarına ulaşabilmenin şartlarından biri de sınıfın belirlenen amaçlar doğrultusunda yönetilmesidir. Beden eğitimi ve spor öğretmeni sınıfı yönetirken klasik sınıf ortamında işlenen diğer derslerden farklı olarak, tek düze davranışlardan uzak durmalı ve sınıfın kontrolünü sağlamak için sıkı disiplin uygulamalarından da uzak durmalıdır. Aşırı disiplinli ve kontrollü işlenen beden eğitimi ve spor derslerinde öğrenciler dersten uzaklaşır ve sınıf içinde çatışma ortamı oluşur. Sınıf içinde oluşan bu çatışma ortamı dersin işlenmesini ve öğrencilerin derse karşı tutumlarını olumsuz etkilemektedir. Bu sebeple beden eğitimi ve spor öğretmeni dersini işlerken diğer yeterlikler

yanında sınıf yönetimi konusunda da gerekli bilgi ve beceriler ile donanımlı olması gerekmektedir (Uysal & Balçık 2025, s.7-8).

1.3 Sınıf Yönetim Modelleri

Başar (2008)'a göre sınıf yönetim modelleri 4'e ayrılmaktadır. Bu modeller tepkisel, önlemsel, gelişimsel ve bütünsel modeldir ve aşağıdaki gibi açıklanmaktadır

Tepkisel model, bir durum, oluşum ya da davranışa karşı hedefler belirlenerek tepki gösterilmesini içerir. Tepkisel model, sınıf yönetiminin en eski olduğu kadar, tepki gerektiğinde kullanılması en yararlı olan, vazgeçilemez modellerinden biridir. Adından da anlaşılacağı gibi, bu model, bir durum, oluşum ya da davranışa karşı hedefler belirlenerek tepki gösterilmesini içerir. İstenen duruma dönüşü sağlamak için, genellikle ödül veya ceza türü yaptırımları içerir şekilde kullanılmaktadır. Cezanın karşı tepkisinin olumsuzluklarından kaçınabilmek için modelin, ceza yerine, hedeflenen yeni duruma götürücü, yeni düzenlemeleri içermesi önerilir. İstenmeyen bir duruma tepki olan bu modeldeki etkinlikler, duygusal olmamalı, tepki, istenen sonuca götürücü şekilde düzenlenmelidir.

Önlemsel model, tepkiye ve ona neden olan istenmeyen duruma yol açmamak için, istenen durumdan sapmamanın önlemlerini almayı içerir. Eğitim sürecindeki düzenlemeler, önceden planlanarak, olasılıklar gözetilip önlemleri alınarak yapılmalıdır. Bu plan, program ve kurallar dizini özenle kullanıldığında, çoğu kez tepkisel modele, onun getireceği ek zaman ve kaynak yüklerine gerek kalmayacaktır.

Gelişimsel model, öğrencilerin fiziksel, deneyimsel, duygusal gelişim özelliklerinin gözetilerek eğitsel etkinliklerin bunlara göre planlanıp gerçekleştirilmesini içerir. Öğrenci gelişiminin çeşitli aşamalarında gözlemlenebilecek olan kişisel özelliklerin gözetilerek eğitsel yaşamın düzenlenmesi, öğrenci direncinin yerine yardım ve isteğini koyacağından, çok sık kullanılması önerilen bir modeldir Modelin kullanımı, öğretmenin öğrenci gelişim süreçlerini ve özelliklerini bilmesine olduğu kadar, öğrencilerin her birini tanımasına da bağlıdır.

Bütünsel model, önlemsel ve gelişimsel modelin özelliklerine öncelik vermeyi ve gerektiğinde tepkisel modeli kullanmayı da içerir. Özellikle, karmaşık-kapsamlı durumlarda, diğer modellerden birinin yetersiz olacağı düşünüldüğünde ve bir modelin olumlu yanlarından yararlanıp, olumsuz yanlarını diğer modellerin olumlu yanlarıyla ortadan kaldırmak amacıyla kullanılması önerilir (Ogan vd. 2015, s. 40).

1.4 Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde Sınıf Yönetimini Etkileyen Faktörler

Etkili bir sınıf ortamının değişkenleri arasında yer alan sınıf yönetimi etkinlikleri; sınıf ortamının *fiziksel düzenine, zamanı yönetmeye, plan-program etkinliklerine, ilişki ve iletişim düzenlemelerine ve davranış düzenlemelerine* ilişkin olarak boyutlanmaktadır. Sınıf yönetimi kapsamındaki bu sorumluluk alanları sınıf ortamı ile sınırlı kalmamakta okul içi ve okul dışı faktörlerin de etkisiyle öğretmeni daha çok meşgul ederek zorlamaktadır (Arslan, 2017, s. 216).

Etkili bir sınıf yönetimi için yukarıda belirtilen faktörler göz önünde bulundurulmalıdır:

1.4.1 Fiziksel Yapı ve Donanım

Erden 1998'e göre (aktaran Yıldız 2017 s. 452), öğrenciler okulu ilk olarak dış görünüşleriyle ve iç donanımlarıyla tanırırlar ve severler. Bu sebeple fiziksel yapı öğrencilerin okula ve derslerine yönelik tutumlarını etkiler. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarına ait okul binası ve diğer tesislerin varlığı ile bunların öğrenci, öğretim elemanı ve diğer personel açısından ulaşılabilir bir yerde olması eğitim hizmetleri kalitesini etkileyen etmenlerin başında gelmektedir. Müfredat içerisinde yer alan derslerin işlenebilmesi için; derslikler, spor tesisleri, laboratuvarlar ile toplantı salonu, konferans salonu, kütüphane gibi diğer birimlerin nitel ve nicel olarak yeterliliği, tuvaletlerin ve duşların varlığı, tüm birimlerin havalandırılması, ısıtılması, ışıklandırılması gibi faktörler eğitim-öğretimin kalitesini etkilemektedir. Bundan dolayı, okulun öncelikle öğrenci, öğretim elemanı ve diğer personelin temel fiziksel, bilimsel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlemesi gerekir.

Ders etkinliklerinin yer aldığı fiziksel ortamın ise, öncelikle öğrencilerin ihtiyaçlarına ve öğretim etkinliklerine uygun olması gerekir. Öğretimin verimli geçebilmesi için:

- Öğrenci sayısının makul düzeyde olması,
- Sınıfın/tesisin yeteri kadar büyük olması,
- Sınıfın/tesisin estetik görünümlü olması,
- Sınıfın/tesisin yeteri kadar aydınlık olması,
- Sınıfın/tesisin ısı düzeyinin yeterli olması,
- Sınıfın/tesisin yeteri kadar havalanma imkanının olması,

• Sınıfın/tesisin öğretim etkinliğini gerçekleştirecek şekilde ekipmanlarla donatılması gerekmektedir (Yıldız, 2017 s. 452).

1.4.2 Zaman Yönetimi:

Zaman Yönetimi: Zaman odaklı eğitim faaliyetlerini içerir. Etkili öğretim, öğrenmeye harcanan zamanın etkinliğine bağlıdır. Zaman etkili ve verimli kullanılmadığında ve ders dışı veya yıkıcı faaliyetlere harcandığında sınıf liderliği olumsuz etkilenir (Bal vd., 2023, s. 5245).

1970'li yıllarda birçok araştırma sınıf içinde geçen zamanın farklı biçimlerde tanımlanmasını getirmiştir. Bunlar:

1. Planlı zaman: Öğretmen ders planı hazırlarken değişik konular ve etkinlikler için belli zaman belirler. Bu planlanmış zamandır.
2. Ayrılmış Zaman (Allocated time): Öğretmenin belli bir konu, iş ya da etkinlik için uygulamada ayırdığı zamandır.
3. Meşgul Olunan Zaman (Engaged time): Öğrencinin etkinlik ya da işe gerçekten ayırdığı zaman.
4. Akademik Öğrenme Zamanı: Öğrencinin iş ya da etkinlikle meşgul olduğu ve işi başardığı zaman.

Bu dört zaman kavramı birbirinden oldukça farklıdır ve planlı zamandan akademik öğrenme zamanına doğru süre giderek azalmaktadır (Erden, 2005, s.20).

1.4.3 Plan ve Program:

Plân ve program, kaynak kullanımını ekonomikleştirir, hedeflere götürücüdür, geleceğe bilinçle hazırlanma fırsatı verir, eksiklikleri, gereksenenleri önceden gösterir, hedeflere ulaşma zamanı ve düzeyi hakkında, uygulama öncesinde bilgi sağlar. Bütün bu nedenlerle, eğitsel etkinlikler ciddi ve titiz bir plân gerektirir. Bir eğitim plânının ön değerlendirmesinde şu sorulara yanıt aranmalıdır:

- Öğretmenin bir planı var mıdır?
- Bu plan eğitsel hedeflere ulaştırıcı mıdır?
- Öğretmen bu planı uygulayarak eğitsel hedeflere ulaşabilmekte midir (Başar 2008, s. 85)?

1.4.4 İlişki ve İletişim:

Etkin bir sınıf yönetimini sağlayabilmek için öğretmenin öncelikle öğrencileri ile ve öğrencilerin kendi aralarında etkili bir iletişim kurmalarını sağlaması zorunludur. Öğretmenlerin etkili iletişim becerilerini sınıflarında yaşama geçirebilmeleri, öğretmen olarak sınıftaki rollerini ve bu rollere kaynaklık eden inançları ayrıntılı biçimde analiz etmelerini gerektirmektedir (Gürşimşek 1999, s. 42).

1.5 Uygulamada Etkili Sınıf Yönetimi Stratejileri

Beden eğitimi derslerinde aşağıdaki stratejiler, sınıf yönetiminin etkin bir şekilde uygulanmasına yardımcı olur:

1.5.1. Kuralların Açıkça Belirlenmesi:

Toplu yaşamın yolu düzenden, düzeni oluşturmanın yolu ise davranışları kurallara bağlamaktan geçer. Sınıf kuralları, öğrenci davranışlarına yön vermek amacıyla önceden belirlenmiş ilkelerden oluşur. Öğrencileri istenmeyen davranıştan uzak tutma ve sergilenmeye devam edilen istenmeyen davranışları engellemeyi gerçekleştirmek için öğretmenin en büyük destekçisi sınıf kurallarıdır. Sınıf kuralları, öğretmeni defalarca yeni ve yeniden karar alma sıkıntısından kurtarır, tarafsız davranmayı sağlar, yetkiyi meşrulaştırır, emir, istek ve beklentilerin benimsenmesini sağlar, ödül ve cezayı kişisellikten kurtararak kabul edilmesini sağlar (Saritaş 2003, s.47).

Sınıf kurallarının amacı, ölçüsü, uygulama biçimi iyi belirlenmediği zaman yarar yerine zarar verir. Sınıf kurallarının olumsuz yönünü azaltıp, olumlu yanlarını güçlendirmek için, üzerinde çok yönlü ve detaylı düşünerek, öğrencilerle birlikte alınmalı ve sayıca az olmalıdır. Sınıf kuralları okulun ilk günlerinde programın bir parçası olarak ele alınmalı ve özellikle alt sınıflarda yazılı bir belge haline getirilmeli (Saritaş 2003, s.48).

1.5.2. Önleyici Tedbirler:

Beden eğitimi ve spor dersi işlenirken yapılan aktivitelerde öğrencilerin güvenliğinin sağlanması beden eğitimi ve spor öğretmenin önemli görevlerinden birisidir. Beden eğitimi ve spor dersleri klasik sınıf ortamlarında yapılmadığı için (düşme, çarpma, çarpışma vb.) yaralanma riski olabilmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmeni sınıfta ders akışının bozulmaması ve disiplin sorunlarının ortaya çıkmaması için olası çarpışma, düşme ve yaralanma gibi riskler ile ilgili önlemler almalıdır, riskleri azaltmış olmak ve güvenli ders ortamı için yapılmış olan hazırlıklar beden eğitimi ve spor öğretmenini yasal anlamda da korumasına yardımcı olacaktır. Beden

eğitimi ve spor öğretmeninin önemli sorumluluklarından birisi de güvenli bir ders ortamı sağlamak olmalıdır (Uysal & Balçık 2025, s.8).

1.5.3. Rutin Oluşturma:

Beden eğitimi ve spor dersleri de bu bağlamda ele alındığında fiziksel ortamın, araç gereç kullanımının öne çıktığı ve öğrencilerin fiziksel olarak hareketli oldukları, performans gösterdikleri bir ders olması bakımından sınıf kuralları ve rutinlerin oluşturulması eğitim-öğretim sürecindeki öğrencilerin genel amaçlara ulaşmalarını sağlamada beden eğitimi ve spor dersinin katkısını en üst düzeye çıkarmak mümkün olabilir (Uysal & Balçık, 2025, s.6).

1.5.4. Olumlu Pekiştirme:

Sınıf öğretmenlerinin derslerde kullandıkları olumlu pekiştiriciler, alkışlatma, (+) verme, yemekler, şeker, bisküvi veya çikolata erme, sınıf önünde önere etme, çizgi film izletmek, oyun salonuna götürmek, resim yaptırmak, öğrenci isminin paraya yazılması, öğrenci yanında kısa süre dakika oturma, sevgi, gülümsemek, kalem vermek, oyun oynatmak, kitap hediye etmek, sinema veya tiyatroya götürmek, başını okşama, deftere veya kitaba etiket yapıştırmak, deftere imza atma, sınıf başkanı yapmak, görev verme, tüm hafta puan toplama olarak belirlenmiştir (Babayiğit & Erkuş 2016, s. 577).

2.Dijital Dünyaya Geçişte Beden Eğitimi ve Spor

Dijitalleşme; verilerin, elektronik araçlar yardımıyla sayısallaştırılması olarak tanımlanabilir. Ancak bu tanımların yanında, dijitalleşmenin genel olarak toplumda elektronik sistemlerin gelişmiş bir teknoloji ile kullanılması ve bunun da daha hızlı biçimde, daha zengin bilgilere, daha az işgücü ile ulaşmak biçimde algılandığı söylenebilir (Adiloğlu & Yücel 2018, s.52).

2.1. Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde Teknoloji Kullanımı

Beden eğitimi derslerine teknolojinin entegrasyonu özellikle pandemi süreci ile artış göstermiş ve farklı teknolojik araçlar çeşitli amaçlarla son yıllarda artan şekilde kullanılmaya başlanmıştır (Yılmaz vd., 2022, s. 1154). Benzer şekilde Yılmaz ve arkadaşlarına göre (2022, s. 1154); beden eğitimi derslerinde teknolojinin kullanımı ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde; mobil uygulamaların, video kliplerin, bilgisayar yazılımlarının; öğrencilerin sağlığını artırmak, sağlıkları ile ilgili bilinçli karar vermelerini sağlamak, ders kaynaklarına ulaşmasını sağlamak, branşlarla ilgili becerileri ve doğru tekniği kazandırmak, fiziksel aktivite alışkanlığı kazandırmak, sağlık takiplerini

yapmak, bireysel öğrenme, bireysel geri bildirim sağlama öğretmenlerle öğrenciler ya da öğrencilerle öğrenciler arasında etkileşim sağlamak için kullanıldığı ve olumlu etkileri olduğu görülmektedir. Ayrıca beden eğitimi öğretmenleri dersleri için gerekli teorik bilgiyi sağlamak için de dijital teknolojileri kullandıklarını belirtmişlerdir (Yu vd., 2018; Brooks vd., 2020, Goad vd., 2019, Zhamardiy vd., 2020, Yu, 2021b, Wang ve Huang, 2021, Araújo vd., 2021, Zhang, 2021b, Sun ve Zheng, 2021, Yu, 2021; Yoo vd., 2021, Lee vd., 2021, Guo ve Li, 2021, Phelps vd., 2021, Talaghir vd., 2021, Wang, 2022; Papastergiou vd., 2021).

2.1.1 Yapay Zekâ (AI) Kullanımı

Spor bilimlerinde yapay zekâ, makine öğrenimi ve ileri algoritmalar sayesinde performans analizi, sakatlık öngörüsü ve veri odaklı strateji geliştirme gibi alanlarda öne çıkmaktadır. Ancak, bu katkılar yalnızca teknik analizlerle sınırlı kalmayıp, spor ekosistemine daha geniş bir perspektiften değer kazandırmaktadır. Günümüzde yapay zekâ, sporcuların fiziksel ve zihinsel sağlığını destekleyen rehabilitasyon süreçlerinin optimize edilmesi, zihinsel dayanıklılığı artırmaya yönelik psikolojik destek sistemlerinin güçlendirilmesi, sporcuların bireysel ihtiyaçlarına göre özelleştirilmiş antrenman programlarının geliştirilmesi gibi alanlarda kritik bir araç olarak kullanılmaktadır. Ayrıca yapay zekâ, spor ekosistemine entegre edilerek biyometrik analizden oyun stratejilerine, saha bakımından antrenman süreçlerine kadar geniş bir kapsamda veri odaklı karar alma süreçlerini iyileştirmektedir (Yüksel & Öntürk 2025, s. 95).

2.1.2 Drone Teknolojileri

Drone teknolojileri, spor etkinliklerinin havadan izlenmesi ve kaydedilmesi alanında önemli bir yenilik sunmakta ve bu alandaki mevcut uygulamalara yeni bir boyut kazandırmaktadır. Yüksek çözünürlüklü görüntüler ve çeşitli açılardan elde edilen videolar, müsabakaların ve antrenmanların daha kapsamlı ve ayrıntılı bir şekilde analiz edilmesine olanak tanımaktadır. Özellikle büyük ölçekli spor organizasyonlarında drone'lar, seyircilerin gözünden kaçabilecek detayları tespit ederek hem analiz hem de yayın süreçlerinde kritik bir rol üstlenmektedir. Bu teknoloji, sporcuların sahadaki pozisyonlanması, hareket hızı, kat edilen mesafe ve taktiksel yerleşim gibi performansa etki eden temel unsurların daha hassas ve nesnel bir biçimde değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır. Drone'ların sağladığı bu veriler, antrenörler ve analiz ekipleri için değerli bir kaynak oluştururken, sporcuların bireysel gelişimine yönelik stratejik planlamaların daha verimli bir şekilde yapılmasına katkı sağlamaktadır Yapay zeka (YZ) ve drone teknolojilerinin

spor etkinliklerinin gözlem ve analiz süreçlerine entegrasyonu, sporcular ve antrenörler için yeni bir dönemin kapılarını aralamıştır. Bu yenilikçi teknolojiler, geleneksel yöntemlerin ötesine geçerek performansın her yönüyle ölçülmesine ve detaylı analizlerin gerçekleştirilmesine olanak tanımaktadır. Ayrıca, oyun sırasında stratejik kararların daha hızlı ve etkin bir şekilde uygulanmasını desteklemekte, bu sayede saha içi dinamiklerde önemli avantajlar sağlamaktadır (Yel vd. 2024, s. 48).

2.1.3 Sanal Gerçeklik (VR) ve Artırılmış Sanal Gerçeklik (AR) Kullanımı

Bu gerçeklik; teknoloji aracılığıyla elde edilen çeşitli verilerin analiz ve değerlendirmelerinde de kendini göstermektedir. Özellikle, spor kavramının endüstriyellemesi sürecinde sporun teknoloji kavramı ile oluşmaya başlayan organik bağı çerçevesi göz önüne alındığında, sporcuların ve takımların tımdengelimli yapılarının değerlendirilmesi sonrasında gerek görüldüğünde oluşan iyileştirilme ihtiyacı; bir başka deyişle yeniden üretimleri için teknoloji ve alt başlıkta da “sanal gerçeklik ortamları” başarıya giden yolda önem taşıyan araçlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Ekin 2003, s. 8).

Spor alanında sanal gerçeklik, çeşitli kullanımlar için endüstri genelinde yaygın olarak benimsenmektedir. Hakemleri eğitmekten, sporcunun sakatlık sonrası rehabilite edilmesine kadar geniş yelpazede sporda kullanılmaktadır. Daha önceki dönemlerde kullanım tarzlarına ek olarak beceri aktarımı noktasında faydalı olup olmayacağı üzerine çalışmalar da gerçekleştirilmiştir. Ancak pandemi süreciyle antrenman alanlarından uzak kalan elit sporcuların durumları da göz önünde bulundurulmalıdır. Konsol oyunları oynayarak beceri kazanımı sağlanması bir artıdır ancak bunu daha profesyonellere yönelik kılmak da gereklilik olarak görülmektedir. Sporda sanal gerçeklik teknolojisinin kriz anlarında (örneğin şimdiki salgın, sakatlık, ulaşım sıkıntısı vb. durumlarında) en azından sporcuların gerilemesini önlemek için yararlı olduğu ve alana özgü de geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir (Alp 2001, s. 35).

2.2 Uzaktan Eğitime Yönelik Sanal Ders Platformlarının Kullanımı

Sanal sınıflar, öğretmenlerin ve öğrenenlerin aynı ortamda bulunma zorunluluklarının olmadığı, öğrenme ve öğretme sürecinin eş zamanlı (senkron) veya eş zamansız (asenkron) olarak teknoloji tabanlı gerçekleştirildiği ortamlardır. Yani, öğrenenler ve öğretmenler sanal bir ortamda, belli bir amaç için bir araya gelmektedirler. Sanal ortamda yürütülen öğretim faaliyetlerinin etkili olabilmesi, sanal sınıfların etkili yönetimini ve bu alandaki bazı temel

ilke ve kuralların neler olduğunu ve neler yapılması gerektiğini gündeme getirmektedir. Pandemi, geleneksel sınıf yönetimi ilkeleri ve uygulamaları ile sanal sınıf yönetimi ilkeleri ve uygulamalarının doğal olarak farklı yeterlikleri gerektirdiğini göstermektedir. Çünkü, öğretim uygulamaları geleneksel sınıflar yerine uzaktan eğitim olanakları ile sanal ortamda sürdürülmektedir. (Can 2020, s. 252-253; Alaeddinoglu vd. 2023, s. 480).

2.2.1 Sanal Sınıflarda Sınıf yönetimi

Sanal sınıf ortamında öğretmenlerin mutlaka, öğrenenlerden beklentilerini açıkça belirtmeleri ve bunu ders öncesinde e-posta, duyuru, iletişim kanalları ile öğrenenlere duyurmaları, onların görüşlerini almaları ve sanal sınıf kurallarını birlikte belirlemeleri faydalı olacaktır. Örneğin, sanal sınıf ortamında eş zamanlı derslere katılımın zorunlu olup olmadığı, eğer katılım zorunlu ise yasal düzenlemeler dışında devamsızlık oranının ne kadar olacağı, sanal ortamda derse katılımın nasıl ve hangi yöntemle olacağının açıklanması gerekir. Sanal ortamda istenmeyen davranışların neler olduğu ve bu tür davranışlar karşısında ne tür yaptırımlar olacağı önceden belirlenmeli ve ilan edilmeli, öğrenenlerin görüşleri alınmalıdır. Sanal sınıflarda istenmeyen öğrenen davranışları arasında, ders esnasında arkadaşlarına ve öğretene yönelik sözel kaba-saygısız davranışta bulunma, istenmeyen içerik paylaşma, mazeretsiz olarak ders oturumuna katılmama, geç katılma veya erken ayrılma, ders esnasında ders dışı işlerle meşgul olma, görüntü ve ses paylaşımı ile ilgili kurallara riayet etmeme, sorulara cevap vermeme, sanal ortamdaki sınav kurallarına uymama, ders kayıtlarını izinsiz farklı ortamlarda paylaşma, ders ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmeme, derse hazırlıksız gelme, kuralları kendisine göre esnetme gibi istenmeyen durumlarla karşılaşılabilir. Unutulmaması gereken en önemli noktalardan biri, sanal ortamlarda da istenmeyen davranışların pek çoğu öğretmenlerden, öğrenenlerden, içerikten, dersin sunum şeklinden, ortamdan, çevreden kaynaklanabilir. Sanal ortamda istenmeyen davranışların önüne geçebilmek için öğretmenin kullandığı yöntem teknik önemlidir. Öğrenenler ile göz temasının sağlanabilmesi için öğrenenlerin kameralarının açık olması, ders esnasında öğrenenlere sorular sorma, uygun pekiştireçler veya düzeltmeler sunma, katılımcılara isimleri ile hitap etme, etkili ve zamanında geribildirimler verme, öğrenen sorularına yeterli düzeyde cevap verme, öğrenenlerin ödev, proje değerlendirmelerini zamanında yapma, öğrenenlere ek sorumluluklar verme, sanal ortamda istenmeyen davranışların azaltılmasına ve ortadan kaldırılmasına yardımcı olabilir. Ayrıca, öğrenenlerle sanal ortamda ders dışında bireysel görüşmeler yapmak da faydalı olabilir (Can 2020, s. 272).

3. Sonuç

Sınıf yönetimi, bir dersin öğrenilme düzeyini en üst seviyeye çıkartmamız için gerekli olan unsurların başında gelmektedir. Beden eğitimi ve spor derslerinde ise sınıf yönetimi kavramı biraz daha kapsamlı ve detaylıdır. Dersin verimliliği, öğrenme ortamının kalitesi ve en önemlisi öğrencilerin güvenliği üzerinde doğrudan etkilidir. Bu bağlamda beden eğitimi ve sporda sınıf yönetimi; birden fazla strateji, yönetim tarzı, fiziksel ortam etkenleri (ders materyali & dersin işleneceği alan vs.) ve uygulama metodu gibi farklı konuların bir arada kullanılarak gerçekleştirilmesi gereken bir sistemsel işlemdir. Dolayısıyla; etkili sınıf yönetimi, sadece disiplini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin sosyal becerilerini, iş birliğini, sorumluluk duygusunu geliştiren ve ders içi güvenliklerini ve sağlıklarını koruyucu bir öğrenme ortamı oluşturur. Sanal sınıf yoluyla eğitim veriler derslerde ise sınıf yönetimi farklı şekilde ele alınıp farklı yönetim tarzı ve metotlar uygulanmalıdır. Özellikle öğreten ve öğrenenin aynı ortamda bulunmama durumundan ötürü ortaya çıkabilecek çevresel problemlerin önüne geçmek için, dersin işleneceği saat belirlenirken çevresel etmenlerin aktif halde olmadıkları zaman dilimleri seçilmelidir. Dijitalleşmenin hayatımızı kolaylaştırdığı yapay zekâ, sanal gerçeklik cihazları vb. tekniklerinde aktif kullanılması işlerimizi daha kolay hale getirecektir. Dijital dünyaya geçişle birlikte hayatımıza sunulan imkanları, sadece boş vakti değerlendirmek veya zamanı boşa harcamak yerine, işimizi kolaylaştıracak ve hızlı şekilde sonuçlandırmaya yönelik çalışmalar yapmamızı sağlayacak şekilde kullanmamız bizim için önemli olacaktır.

Kaynakça

- Alaceddinoğlu, M. F., Alaceddinoğlu, V. & Kandil, N. (2023). System Proposal for Alternative Access and Interaction to Open Education and Distance Education Systems. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 13 (3), 477-486.
- Alp, A. F. (2021). Uzaktan Eğitim Sürecinde Beden Eğitimi ve Spor, Dijital Uçurum ve Dijital Eşitsizlik. Elif Karagün, Ozan Yılmaz (Ed.), *Spor Bilimlerinde Güncel Konular ve Araştırmalar-4* içinde (ss. 26-41). Konya, Çizgi Kitabevi Yayınları.
- Arslan, M. M. (2017). Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Boyutlarına İlişkin Algılarının Karikatürize İfadeleri. *KEFAD*, 18 (3), 215-231.
- Babayiğit, Ö. ve Erkuş, B. (2016). Sınıf Öğretmenlerinin Derslerde Kullandıkları Pekiştirici ve Cezaların Etkililiği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25 (2), 567-580.
- Bal, M., Eriş, Ö., Tan, A., Ayabil, B., Yorulmaz, G. & Çapın, S. (2023). Sınıf Öğretmenlerinde Sınıf Yönetimi Becerileri. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 9 (78), 5242-5253. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/sm ryj.73023>
- Başar, H., Şimşek, Y. ve Ağaoğlu, E. (2018). Sınıf Yönetimi. Anadolu Üniversitesi 1836; 954.
- Can, E. (2020) Sanal sınıf yönetimi: İlkeler, uygulamalar ve öneriler Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6 (4), 251-295
- Çelik, V. (2003). Sınıf yönetimi (2. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Çubukçu, Z. ve Girmen, P. (2008). Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Görüşleri. *Biliş*, 44, 123-142
- Ekin, V. (2013). Sanal Gerçeklik Ortamları ve Uygulamalar: Spor ve Sanal Ortam Göstergeleri *Online Academic Journal of Information Technology* Cilt 4 (8-22). DOI: 10.5824/13091581.2013.4.001.x
- Erden, M. (2005). Sınıf yönetimi (2. Baskı). Epsilon Yayıncılık.
- Gangal, M. (2020). Uygulamalı Sınıf Yönetimi ve Pedagojik Dokümantasyon Uygulamalarının Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerine Etkisi [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi
- Gürşimşek, I. (1998). Etkin Sınıf Yönetimi İçin Etkili İletişim Becerileri. <http://korpeoglu.com/article/view/2846/3724>, 40-44.
- Ogan, M., Öztürk, D., Öztürk, M. E., Buzdağlı, Y., Sajedi, H., (2015) Physical And Physiological Parameters Evaluation of Sport Science Students, 2 (8), 37-40

- Sarıtaş, M. (2003). Sınıf yönetimi ve disiplinle ilgili kurallar geliştirme. İçinde Leyla Küçükahmetoğlu (Ed.), Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar (43-85). Nobel Yayın Dağıtım.
- Uysal, Z. U. ve Balçık, D. (2025). Classroom Rules in Physical Education and Sports. *International Journal of Physical Education Sport and Technologies*, 6 (1), 1-17.
- Yel, K., Uluca, M., Güzel, S. ve Çakır, Z. (2024). Yapay Zeka ve Drone Teknolojileri İle Spor Etkinlikleri Gözlem ve Analizinde Güncel Yaklaşımlar. *Dede Korkut Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 47-70.
- Yıldız, F. M. (2017). Beden Eğitimi ve Sporda Sınıf Yönetimi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 28 (1), 23-35.
- Yılmaz, B. E. , Akşit, S. ve Dalkıran O. (2022). Beden Eğitimi Derslerinde Teknoloji Kullanımı İle İlgili Yapılmış Çalışmaların SistematiK Derlemesi *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 1154-1170 DOI: <https://doi.org/10.38021asbid.1213987>
- Yücel, G. ve Adiloğlu, B. (2019). Dijitalleşme- Yapay Zeka ve Muhasebe Beklentiler *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmalar Dergisi*, 17 (47-60)
- Yüksel, E. N. ve Öztürk, Y. (2025). Teoriden Uygulamaya: Spor Bilimlerinde Yapay Zekânın Kullanımı/Dönüşümü. *Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt 9, Sayı 1, 90-106 DOI: 10.55238/seder.1623316